

यथापाषाणबद्धंतुंबीफलंजलेमज्जतिच्युतबंधंतून्मज्जतितद्वज्जीवः ज्ञानान्मोक्षोनास्तीतिज्ञानावरणीयं आर्हतेमतेमोक्षोनास्तीतिदर्शनावरणीयं स्वशास्त्रस्यपरशास्त्रेणसमत्वदर्शनंमोहनीयं परोक्षज्ञानादपि कृतकत्वबुद्धिरंतरीयमितिघातिकर्मचतुष्टयं शुक्रशोणितसंयोगआयुष्कंतयोःकललावस्थामौत्रिकंतस्यादाढ्यंनामिकंततोदेहाकारपरिणामोवेदनीयमित्यघातिकर्मचतुष्टयं ऐतेनकर्माष्टकेनबद्धोनपृथ गुपाधेर्दृश्यतेइतिदिगंबरमतेनपरिहारमाशंक्याह संश्लेषइति यदिवातेनवातप्रधानेनसंघातेनजीवस्यसंश्लेषोस्ति तस्माच्चसंघातादन्योजीवस्तर्हि संघातेप्रणश्यतिसतिमहार्णवेपाषाणादिनाविमुक्तंतस्यभावस्तत्त्वंतस्माद्धेतोर्जलभाजनमिवजीवोन्यत्पृथक्स्यादित्यर्थः ॥ ५ ॥ ब्रह्मांशोजीवइतिपक्षमाशंक्याह कूपेइति संघातनाशेब्रह्मांतर्गतस्यजीवस्यस्वरूपमाशेषवसमुद्रेनदीनामिवेत्यर्थः ॥ ६ ॥ इष्टापत्तिमाशंक्याह पंचेति पंचधारणकेपंचभिरेवधारणंयस्य पंचसाधारणेइत्याद्यःपाठः जीवितंजीवः मंचारूढपुरुषवदतिरिक्तंकुतःनकुतश्चिदित्यर्थः तत्रहेतुः तेषामिति अतिरिक्तश्चेत्संघातैकदेशनाशोऽपिदृश्येत

संश्लेषोयदिवातेनयदितस्मात्प्रणश्यति ॥ महार्णवविमुक्तत्वादन्यत्सलिलभाजनं ॥ ५ ॥ कूपेवासलिलंदद्यात्पदीपंवाहुताशने ॥ क्षिप्रंप्रविश्यनश्येतयथानश्यत्यसौतथा ॥ ६ ॥ पंचधारणकेत्यस्मिन्शरीरेजीवितंकुतः ॥ तेषामन्यतराभावाच्चतुर्णानास्तिसंशयः ॥ ७ ॥ नश्यंत्यापोत्यनाहाराद्वायुरुच्छ्वासनिग्रहात् ॥ नश्यतेकोष्ठभेदात्स्वमग्निर्नश्यत्यभोजनात् ॥ ८ ॥ व्याधिवर्णपरिक्लेशैर्मैदिनीचैवशीर्यते ॥ पीडितेन्यतरेत्येषांसंघातोयातिपंचधा ॥ ९ ॥ तस्मिन्यंचत्वमापन्नेजीवःकिमनुधावति ॥ किंवेदयतिवाजीवःकिंशृणोतिब्रवीतिच ॥ १० ॥ एषागौःपरलोकस्थंतरयिष्यतिमामिति ॥ योदत्वाग्नियतेजंतुःसागौःकंता रयिष्यति ॥ ११ ॥ गौश्चप्रतिगृहीताचदाताचैवसमंयदा ॥ इहैवविलयंयांतिकुतस्तेषांसमागमः ॥ १२ ॥ विहगैरुपभुक्तस्यशैलाग्रात्यतितस्यच ॥ अग्निनाचोपयुक्तस्यकुतःसंजीवनंपुनः ॥ १३ ॥ छिन्नस्ययदिवृक्षस्यनमूलंप्रतिरोहति ॥ बीजान्यस्यप्रवर्ततेमृतःकृपुनरेष्यति ॥ १४ ॥

मंचैकदेशनाशेपुरुषइव नचदृश्यते तस्मात्संघातात्मैवजीवस्तदेकदेशनाशेनश्यति मंचैकदेशनाशेमंचइवेत्यर्थः चतुर्णामभावेनास्तिसंशयोजीवोनष्टइति संप्रवृत्तिपाठःस्वच्छः ॥ ७ ॥ कोष्ठभेदाद्वाद्यादिनाकोष्ठनिरोधात् ॥ ८ ॥ वर्णोविस्तारःउच्छूनतेत्यर्थः ॥ ९ ॥ तस्मिन्निति संघाताद्यतिरिक्तेधावनजीवनाद्यदर्शनात्संघातएवजीवइत्यर्थः ॥ १० ॥ ततश्चपरलोकादिकंनास्तीतिज्ञानादेर्वैयर्थ्यमित्याह एषेति ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ लीनमूलश्छिन्नोवृक्षोयथापुनःप्ररोहतिएवंलीनकर्मासंघातोपिपुनरुत्पत्त्यतेबीजसत्त्वादित्याशंक्याह छिन्नस्येति वृक्षमूलंबीजभूतमुपलभ्यतेमदेहमूलंकर्मत्यर्थः ॥ १४ ॥